

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2019. november 25.
(OR. en)

14487/19

COHAFA 102
COJUR 13
RELEX 1098

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága / a Tanács
Előző dok. sz.:	14077/19 + 14077/19 COR 1
Tárgy:	Humanitárius segítségnyújtás és nemzetközi humanitárius jog – A Tanács következtetései (2019. november 25.)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a humanitárius segítségnyújtásról és a nemzetközi humanitárius jogról szóló tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács a 2019. november 25-i 3732. ülésén fogadott el.

A Tanács következtetései a humanitárius segítségnyújtásról és a nemzetközi humanitárius jogról

1. A genfi egyezmények 70. évfordulójának évében a Tanács újírolag megerősíti, hogy határozottan támogatja a nemzetközi humanitárius jognak a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartásának előmozdítására vonatkozó uniós iránymutatásokban meghatározott operatív eszközök révén történő tiszteletben tartását és előmozdítását. A Tanács hangsúlyozza, hogy a nemzetközi jog – beleértve a nemzetközi humanitárius jogot is – a nemzetközi közösség rendelkezésére álló egyik legerőteljesebb eszköz ahhoz, hogy biztosítani lehessen minden személy védelmét és méltóságát. A Tanács emlékeztet arra a kötelezettségre, hogy minden körülmények között tiszteletben kell tartani és tartatni a nemzetközi humanitárius jogot, továbbá újírolag megerősíti, hogy elkötelezett a humanitárius elvek és a humanitárius tevékenység célkitűzései mellett, ahogyan azok a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzusban rögzítésre kerültek. Az EU továbbra is minden tőle telhetőt megtesz annak érdekében, hogy megerősítse a hatékony multilateralizmust, és hogy előmozdítson egy szabályokon alapuló nemzetközi rendet, ahol egyetlen állam vagy egyén sem áll a törvény felett, és a törvény mindenkinek védelmet nyújt.
2. A Tanács üdvözli a Vöröskereszt és a Vörös Félhold 33. nemzetközi konferenciáját, amelyet 2019 decemberében Genfben tartanak majd. Ez egy egyedülálló platform, amely összekapcsolja egymással az államokat, a Nemzetközi Vöröskereszt és Vörös Félhold Mozgalmat, valamint a humanitárius területen tevékenykedő egyéb érintett szereplőket. Az EU és tagállamai továbbra is elkötelezettek amellett, hogy saját nemzeti Vöröskereszt Társaságukkal szoros együttműködésben folytassák a nemzetközi humanitárius jog és a humanitárius elvek tiszteletben tartásával, végrehajtásával és további megerősítésével kapcsolatos megbeszéléseket. A Tanács tudatában van különösen annak, hogy a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága (ICRC) fontos szerepet tölt be a nemzetközi humanitárius jog őreként és előmozdítójaként.

3. A Tanács komoly aggodalmának ad hangot a nemzetközi humanitárius jog egyre többszöri szándékos megsértése miatt, és felszólítja az összes konfliktus minden résztvevőjét, beleértve a nem állami fegyveres csoportokat is, hogy tartsák tiszteletben a nemzetközi humanitárius jogot és a humanitárius elveket. Az EU továbbra is szilárdan elkötelezett az atrocitás-bűncselekmények büntetlensége elleni küzdelem mellett, és emlékeztet arra, hogy a genfi egyezmények és a nemzeti jog vonatkozó rendelkezéseivel összhangban minden államnak kötelessége kivizsgálni és – adott esetben – büntetőeljárás alá vonni vagy kiadni a nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértésével gyanúsított személyeket, függetlenül az elkövetők állampolgárságától vagy a bűncselekmények elkövetési helyétől. Az EU hangsúlyozza a Nemzetközi Büntetőbíróság fontos kiegészítő szerepét az olyan esetekben, amikor egy állam nem képes vagy nem hajlandó érdemi vizsgálatot vagy büntetőeljárást lefolytatni. Az EU elismeri továbbá, hogy a regionális elszámoltathatósági mechanizmusok meghatározó módon hozzájárulnak a nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértéseinek dokumentálásához és az elszámoltathatóság biztosításához. Az EU határozottan arra ösztönzi az államokat, hogy biztosítsanak megfelelő védelmet a fegyveres konfliktusok során elkövetett szexuális és nemi alapú erőszak áldozatainak és túlélőinek, továbbá hogy vizsgálják ki az ilyen bűncselekményeket és állítsák bíróság elé az elkövetőket.
4. Az EU – a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartásának előmozdításáról szóló uniós iránymutatásokban foglaltaknak megfelelően – továbbra is elő fogja mozdítani a nemzetközi humanitárius jog és a humanitárius elvek tiszteletben tartását saját tevékenységei keretében, valamint a harmadik felekkel fennálló kapcsolataiban. Az EU éves jelentéseket fog kiadni ezen iránymutatások végrehajtásáról. Az EU újólal megerősíti, hogy a nemzetközi humanitárius jog előmozdítása és minden körülmények közötti tiszteletben tartásának biztosítása során arra törekszik, hogy javítsa a különböző szakpolitikai és intézkedései közötti összhangot, kiegészítő jelleget és koordinációt. E tekintetben a Tanács emlékeztet az Európai Unió emberi jogokért felelős különleges képviselője megbízatásának megerősítésére a nemzetközi büntetőbíráskodás és a nemzetközi humanitárius jog területén. A Tanács újólal hangsúlyozza továbbá annak fontosságát, hogy a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartása beépüljön az uniós válságkezelési erőfeszítések teljes skálájába. E tekintetben az EU emlékeztet arra is, hogy a humanitárius segítségnyújtás és a katasztrófasegélyek támogatását célzó hatékony polgári-katonai koordinációra vonatkozó uniós koncepcióban¹ kiemelt jelentőséget kap a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartása és előmozdítása.

¹ Az EU Katonai Bizottsága által 2019. január 30-án jóváhagyva, 5536/19.

5. Az EU innovatív megoldásokat fog keresni a nemzetközi humanitárius joggal kapcsolatos ismeretek előmozdításához, és hangsúlyozza, hogy a Vöröskereszt nemzeti szervezetei, az ICRC és a nemzetközi humanitárius joggal foglalkozó nemzeti bizottságok fontos szerepet töltenek be ezzel összefüggésben. Az EU és tagállamai fokozni fogják az arra irányuló erőfeszítéseiket, hogy az EU-n belül és kívül is terjesszék a nemzetközi humanitárius jogot, különösen a fegyveres erők és a fegyveres nem állami szereplők körében. Az EU üdvözli a humanitárius cselekvési felhívást mint a nemzetközi humanitárius jog megerősítését, az elveken nyugvó humanitárius tevékenység elősegítését és ezáltal a humanitárius tér megőrzését célzó gyakorlati intézkedések hasznos eszközét.
6. Az EU emlékeztet arra, hogy a fegyveres konfliktusokban részt vevő feleket terheli az azzal kapcsolatos elsődleges kötelezettség, hogy fedezzék az ellenőrzésük alatt álló lakosság szükségleteit. Elengedhetetlenül fontos, hogy a fegyveres konfliktusokban részt vevő valamennyi állam és fél tiszteletben tartsa azon köteletségét, hogy lehetővé tegye és elősegítse a humanitárius segítségnyújtás gyors és akadálytalan áthaladását. Az EU komoly aggodalmának ad hangot amiatt, hogy sűrűn lakott területeken válogatás nélkül használnak robbanó fegyvereket, és hogy az ilyen fegyverek használata milyen hatással van a polgári lakosságra és a polgári objektumokra. Az EU továbbra is törekedni fog arra, hogy fokozza a nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértésének leggyakoribb áldozatait jelentő polgári lakosság védelmét, szem előtt tartva azt, hogy a különböző életkorú és háttérű férfiak, nők, fiúk és lányok eltérő módon érintettek, és tudatában az ezzel kapcsolatos szükségleteiknek, kapacitásaiknak, erőforrásaiknak és lehetőségeiknek.
7. Az EU a jövőben is elő fogja mozdítani a konfliktusövezetekben tevékenykedő humanitárius és egészségügyi dolgozók védelmét. Az EU határozottan elítéli a humanitárius és egészségügyi személyzet és létesítmények, valamint a közinfrastruktúra elleni támadások növekvő számát, amelyek közvetlen hatással vannak a polgári lakosság biztonságára és egészségére. Az EU felszólítja az államokat és a nem állami szereplőket, hogy haladéktalanul állítsák le ezeket a támadásokat, és a jövőben tartózkodjanak azok elkövetésétől. A Tanács emlékeztet a fegyveres konfliktusok során az egészségügyi ellátás védelméről szóló 2286 (2016) sz. ENSZ BT-határozatra, és újírolag megerősíti, hogy a humanitárius személyzet valamennyi tagja jogosult a nemzetközi humanitárius jog szerinti tiszteletre és védelemre. A Tanács üdvözli és támogatja továbbá az egyéb kezdeményezéseket, így például a Nemzetközi Vöröskereszt és Vörös Félhold Mozgalom „egészségügyi ellátás a veszélyzónában” elnevezésű kezdeményezését.

8. A Tanács üdvözli a terrorizmus finanszírozásának megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről szóló 2462 (2019) sz. ENSZ BT-határozatot, amelyben az ENSZ elismeri, hogy figyelembe kell venni a terrorizmus elleni intézkedéseknek a pártatlan humanitárius szereplők által végzett, kizárólag humanitárius tevékenységekre – így például egészségügyi tevékenységekre – gyakorolt potenciális hatását. A Tanács megállapítja, hogy a humanitárius szereplők gyakran olyan operatív környezetben tevékenykednek, amelyben valószínűsíthető a jegyzékbe vett vagy szankciókkal érintett szervezetek jelenléte, vagy amely közvetlenül ilyen szervezetek ellenőrzése alatt áll. Elismerve a terrorista szervezetek és hálózatok felé irányuló illegális pénzügyi mozgások azonosításának és megelőzésének a fontosságát, a Tanács a Biztonsági Tanács határozatával összhangban ismételten hangsúlyozza, hogy minden uniós intézkedésnek – beleértve a korlátozó intézkedések kidolgozását és alkalmazását, valamint a terrorizmus elleni összes intézkedést is – összhangban kell állnia a nemzetközi jog szerinti valamennyi kötelezettséggel, ideértve különösen az emberi jogok nemzetközi jogát, a nemzetközi menekültjogot és a nemzetközi humanitárius jogot. A Tanács törekedni fog arra, hogy elkerülhetők legyenek a humanitárius tevékenységre gyakorolt esetleges negatív hatások, és annak biztosítására ösztönzi a tagállamokat, hogy a terrorizmus elleni nemzeti intézkedéseik és a nemzeti korlátozó intézkedéseik összhangban legyenek a nemzetközi joggal.
9. A Tanács mély aggodalmát fejezi ki a világszerte gyorsan növekvő humanitárius szükségletek miatt, és újból megerősíti, hogy az EU elkötelezett amellett, hogy a humanitárius finanszírozás volumene és hatékonysága tekintetében egyaránt reagáljon ezekre a növekvő szükségletekre, többek között olyan kötelezettségvállalások révén, mint amilyeneket a nagyszabású egyezség aláírói tettek. Ezzel összefüggésben az EU ismételten felszólítja továbbá a humanitárius szervezeteket, hogy fokozzák a reagálás hatékonyságát annak biztosítása érdekében, hogy a lehető legtöbb támogatás közvetlenül a kedvezményezettekhez jusson el. Az EU koordinált, több érdekelt fél részvételével végzett igényfelmérésre szólít fel annak érdekében, hogy pontosabb alapot lehessen biztosítani a finanszírozási határozatok meghozatalához és a reagáláshoz.

10. A Tanács hangsúlyozza, hogy elkötelezett az uniós humanitárius segítségnyújtás annak érdekében történő alkalmazása mellett, hogy megfelelőbben lehessen kezelni a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévők – köztük a nők és a gyermekek –, valamint például fogyatékoság, nemi identitás és szexuális irányultság, faji vagy etnikai hovatartozás, életkor vagy vallás miatt a legnagyobb kockázatnak kitett személyek szükségleteit. Az EU tudatában van továbbá annak, hogy ezek a személyek kulcsfontosságú szerepet töltenek be a humanitárius segítségnyújtás tervezésének, végrehajtásának és értékelésének további javításában. Az EU üdvözli az ENSZ Ügynökségközi Állandó Bizottsága által az idén elfogadott, a humanitárius tevékenységeknek a fogyatékosággal élő személyekre történő kiterjesztésére vonatkozó iránymutatásokat, és maradéktalanul támogatja ezen iránymutatások végrehajtását és általános érvényesítését valamennyi humanitárius tevékenység keretében, összhangban az EU-nak a fogyatékosággal kapcsolatos szempontok beépítése terén tett saját kötelezettségvállalásaival.
11. Az EU emlékeztet arra, hogy meg kell erősíteni a humanitárius, a fejlesztési és a béketámogató tevékenységek és szereplők közötti koordinációt, összhangot és kiegészítő jelleget, ahogyan az a külső konfliktusok és válságok integrált uniós megközelítésében² és „A humanitárius és a fejlesztési törekvések összekapcsolása a gyakorlatban” című, 2017 májusában elfogadott tanácsi következtetésekben³ szerepel. A „hármass összekapcsolásnak” nevezett megközelítéssel az EU felismeri, hogy olyan humanitárius segítségnyújtásra, közép- és hosszú távú fejlesztési együttműködésre, valamint békeépítési megközelítésekre és diplomáciára van szükség összetett válsághelyzetekben és azokon túl is, amelyeket saját megbízatásuknak megfelelően és a nemzetközi humanitárius joggal összhangban hajtanak végre, a humanitárius elvek tiszteletben tartásának és támogatásának, valamint a fejlesztési együttműködési célkitűzések fenntartásának biztosítása mellett. A hatékonyabb reagálás előmozdítása érdekében az EU továbbra is alkalmazni fogja a humanitárius és fejlesztési törekvések összekapcsolását célzó uniós kísérleti tevékenységekből országszinten leszárt tanulságokat, és e tevékenységek eredményeire fog támaszkodni.
12. A Tanács emlékeztet arra, hogy a fenntartható fejlődési célok elérése érdekében a nemzetközi közösségnek minden humanitárius válság során fokoznia kell a konfliktusmegelőzést, törekednie kell a konfliktusmegoldásra és megfelelőbben kell kezelnie a fejlesztési szükségleteket. A Tanács aláhúzza, hogy elengedhetetlen a hatékony multilateralizmus, és e tekintetben alapvető fontosságú az ENSZ szerepe.

² A külső konfliktusok és válságok integrált uniós megközelítése, 2017. június 2.

³ A humanitárius és a fejlesztési törekvések összekapcsolása a gyakorlatban – A Tanács következtetései (2017. május 19.), 9383/17.

13. A Tanács hangsúlyozza, hogy hatékonyabban kell kezelni az éghajlatváltozás humanitárius hatásait, továbbá hogy az összes vonatkozó tevékenységbe be kell építeni a katasztrófakockázatok csökkentését és a rezilienciaépítést, és hogy el kell köteleződni ezek iránt. Az EU ismételten hangsúlyozza a megelőzésnek és a megelőző intézkedéseknek az életmentés és az anyagi károk csökkentése terén egyaránt jelentkező előnyeit. A sendai katasztrófakockázat-csökkentési keret nemzeti szintű és nemzetközi együttműködésen keresztül történő végrehajtása az EU számára továbbra is kulcsfontosságú célkitűzést jelent.
-